

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALLARINDA GÖREVLİ PİYANO EĞİTİMCİLERİNİN ARTİKÜLASYON TEKNİKLERİNİN ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ¹

OPINIONS OF PIANO EDUCATORS WORKING IN EDUCATION FACULTY MUSIC EDUCATION DEPARTMENTS ON TEACHING ARTICULATION TECHNIQUES

Ali Ulaş BAYIRLI²

Gökay YILDIZ³

Başvuru Tarihi:16.09.2020

Yayına Kabul Tarihi:03.01.2021

DOI:10.21764/maeuefd.811761

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bir müzik öğretmeni adayının, piyanoda performans sergileyebilmesi veya piyanoyu eşlik aracı olarak kullanabilmesi için piyanoda belirli teknik becerilere sahip olması gerekir. Hiç şüphesiz artikülasyonlar da bu becerilerden biridir. Bu araştırma, müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda, artikülasyonların öğretiminde kullanılan yöntemlerin ve karşılaşılan sorunların; tekniklerin çalınmada dikkat edilmesi gereken durumların ve öğretim sürecinde kullanılan kaynakların incelenmesini amaçlamaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler eğitimcilerle görüşme yapılarak toplanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu ADIMA İş Birliği Protokolü çerçevesinde yer alan üniversitelerinin müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcileri oluşturmaktadır. Müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcileriyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ile elde edilen veriler, betimsel analiz yapılarak çözümlenmiştir.

Abstract: A music teacher candidate must have certain technical skills on the piano in order to perform on the piano or to use the piano as a accompaniment tool. Undoubtedly, articulations are one of these skills. This research aims to examine the teaching methods and resources used in articulation techniques in piano teaching, the problems encountered in teaching and the situations that should be considered in the study of articulation techniques in line with the opinions of the piano educators working in the music education departments. Qualitative research method was used in the research and data were collected by interviewing educators. The working group of the research consists of piano educators working in the Department of Music Education universities within the framework of ADIMA Cooperation Protocol. Findings show that piano educators use the methods of “identification, sampling, demonstration, difference, making use of opposites” in the teaching of articulation techniques.

Anahtar Sözcükler: *Piyano Eğitimi, Artikülasyon, Piyano Öğretim*

Keywords: *Piano education, articulation, piano teaching*

¹ Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, e-mail: ulasbayirli@gmail.com, orcid: 0000-0003-4247-7109

³ Prof., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye. E-mail: gokay@mehmetakif.edu.tr, orcid: 0000-0001-7518-421X

Giriş

Bireyin kendi yaşantısı yoluyla başlayan ve devam eden öğrenme sürecinde başta ebeveyn sonrasında ise öğretmenin rolü önemlidir. Yıldırım, Ünal ve Çelik (2011)'e göre, öğretmen “eğitimin temel unsuru” (s. 96), Karakelle (2005)'ye göre ise, “öğretim ortamını düzenleyen, öğretim sürecini planlayan ve gerçekleştiren, öğrencinin; zihinsel, duygusal ve toplumsal gelişimini destekleyen bir birey” olarak tanımlanmıştır (s. 1).

Öğretmeyi meslek edinmiş kişi olarak öğretmenin eğitim-öğretimden sorumlu olduğu ve toplumun gelişimine doğrudan etkide bulunduğu söylenebilir. Öğretmenlik, öğrenme ve öğretme faaliyetlerini planlar ve belli alanlarda bireylerin yetişmesini sağlar. Sönmez (2009)'e göre öğrenme ve öğretme ortamının en önemli değişkenlerinden birisi de öğretmendir (s. 148). Dolayısıyla eğitimin kalitesi, öğretmenin başarısına, alanına yetkinliğine ve öğretimdeki becerisine bağlı olarak artmaktadır.

Öğretmenler, kendi uzmanlık alanları doğrultusunda eğitim faaliyetlerini sürdürerek öğrencilerin günümüzün bilgi çağına uyum sağlayabilmelerini ve sosyal alanda nitelikli birer birey olmalarını hedeflemektedirler. Bireylerin sosyal ve kültürel açıdan gelişimini ve yaratıcı bir birey haline gelmesini sağlayan alanlardan birisi de müzik eğitimidir. Bilen (1995)'e göre müzik eğitimi “nitelikli bir toplumun oluşturulmasında özellikle önemli olan yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesinde, en etkili araçlardan biridir” (s. 8).

Müzik, öğrencilerin duygularını farklı yollarla ifade edebileceği yeni bir dil ve iletişim biçimidir. Bu dili etkin bir şekilde kullanabilmek müzik eğitimiyle ilgilidir. Okullarda verilen müzik eğitimi, müzik öğretmenleri üstlenmektedir. Müzik öğretmeni bu yolla ülkesinin kültürel özelliklerini ve hatta dünyadaki diğer kültürlerin özelliklerini öğrencilerle buluşturmaktadırlar. Çünkü müzik evrensel bir dildir ve müzik öğretmeni, bu dili ustalıkla kullanan ve öğreten kişidir.

Türkiye’de mesleki müzik eğitimi kapsamında kurulan başlıca kurumlardan birisi müzik eğitimi anabilim dallarıdır (MEABD). MEABD’ler, resmi ve özel olmak üzere ortaöğretim kademesinde eğitim veren okullara müzik öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan kurumlardır. MEABD lisans eğitim programının içeriğinde; meslek bilgisi dersleri, müzik alan bilgisi dersleri ve genel kültür dersleri yer almaktadır. Müzik alan bilgisi dersleri içinde yer alan önemli derslerden biri de piyano dersidir.

Piyano, çok sesliliği ve zengin armonik özelliği ile solfej, armoni, müzik formları gibi derslerde öğrenmeyi hızlandıran bir araç ve müzik öğretmeni yetiştirmenin en önemli öğelerinden biridir (Sönmezöz, 2015, s. 580). Piyano, seslerin hazır olarak bulunduğu, geniş bir ses aralığına sahip, polifonik bir yapıda olmasından dolayı bir eğitim çalgısı olarak düşünülebilir. Böylece müzik öğretmeni adayının alan bilgisi derslerini destekleyici, işlevsel bir çalgı olma özelliğiyle önem

kazanır. Müzik öğretmeni adayı piyanoyla bireysel performanslar sergileyebilir ve piyanoyu bir eşlik çalgısı olarak kullanabilir.

Müzik öğretmeni adayının piyanoyu işlevsel bir çalgı olarak kullanabilmesi için teknik ve müzikal anlamda belirli düzeye ulaşmış olması beklenmektedir. Piyano tekniği, içeriğinde dokunuş hassasiyetini ve müzikal ifadeyi barındırır. Bu bağlamda piyano tekniği sadece mekanik ve birbirini tekrarlayan hareketleri uygulamak olarak düşünülmemelidir. Gasimova (2010, s. 100)'ya göre piyano tekniği sanatsal bir ifade tekniğidir. Çünkü piyano tekniği için yalnızca hız ve çeviklik yeterli değildir. Performans ritmi, dinamiği, artikülasyon vb. gibi unsurlar da piyano tekniği için önemlidir. Kaleli ve Barışeri (2018)'ne göre “piyano tekniği, müziksel ifade için anahtar, yorum için araçtır” (s. 25).

Müzikal ifade, çalıcı ve dinleyici arasındaki bir iletişim olarak düşünülebilir. Çalıcının eserdeki artikülasyon ifadelerine dikkati ve uygulamadaki becerisi bu iletişimi daha anlamlı ve etkin kılar. Piyanoda sadece notaları çalmak yerine, sesleri belirgin ve anlamlı hale getirmek artikülasyonlarla ilgilidir. Artikülasyonlar müzikal ve duygusal ifadeyi belirginleştirir.

Jerkert (2003)'a göre “artikülasyon işaretleri sesin tınısını ve yanındaki diğer seslerin birbirleriyle olan ilişkisini belirler ve müzikal ifadeye etki etmeye olanak sağlar” (akt. Gök, 2019, s. 2612). Göktepe (2014) artikülasyonu, “müzikte notaların, konuşmada ise hecelerin birbirine bağlanma şekli” olarak tanımlar (s. 102).

Artikülasyonların doğru ve kaliteli bir biçimde uygulanabilmesi, başlangıç piyano eğitiminden itibaren dikkat edilmesi gereken bir durumdur. Öğretmen ve öğrenci bu sürecin en önemli parçasıdır. Öğretmenin, piyano eğitiminde kullandığı artikülasyon tekniklerini uygulama ve örnekleme aşamasındaki titizliği, tekniklerin öğretiminde yararlandığı yöntem ve kaynaklar; öğrencinin ise, teknik çalışmalara ayırdığı süre, çalışma yöntemi ve bu tekniklerin geliştirilmesi için çaldığı etüt ve eserlerdeki artikülasyonlara dikkati önem taşımaktadır. Bu bağlamda müzik öğretmeni adayı piyanoyu işlevsel bir çalgı olarak kullanabilecek ve müzikal ifadeyi etkin kılacaktır. Bu görüşlerden hareketle araştırmada, artikülasyon tekniklerinin öğretimi, MEABD'de görev yapan piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırma kapsamında artikülasyon teknikleri “kullanılan yöntemler, karşılaşılan sorunlar, artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar, gelişimine yönelik kullanılan kaynaklar ve öneriler” değişkenleri çerçevesinde MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin

görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Buna göre oluşturulan problem ve alt problemler aşağıda verilmiştir.

Problem Cümlesi

Müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcilerinin, artikülasyon tekniklerinin öğretimine ilişkin görüşleri nelerdir?

Alt problemler

Bu çalışmada, aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretimine ilişkin kullandıkları yöntemler nelerdir?
2. Piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
3. Piyano eğitimcilerine göre artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar nelerdir?
4. Artikülasyon tekniklerinin öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı, piyano eğitimcilerinin kullandıkları etüt, eser vb. kaynaklar nelerdir?
5. Piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin geliştirilmesi için önerileri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, artikülasyonların öğretiminde kullanılan yöntem ve kaynaklara, müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Bununla birlikte, artikülasyonların öğretim sürecinde piyano eğitimcilerinin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik önerileri yer almaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretimi ile ilgili görüşlerinin tespit edilmesidir.

Bu görüşlerden hareketle araştırmanın amaçları;

1. Piyano öğretimindeki artikülasyon tekniklerine ilişkin kullanılan öğretim yöntemlerini ve kaynakları saptamak,
2. Artikülasyon öğretiminde karşılaşılan sorunları belirlemek,
3. Artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumları tespit etmek,
4. Artikülasyon tekniklerinin geliştirilmesi için önerileri MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin görüşleri aracılığı ile sunmaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, müzik eğitimi anabilim dallarında piyano öğretimi üzerine yapılan çalışmalar arasında artikülasyon öğretimini temel alan ilk çalışma olması bakımından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın bulguları, piyano eğitimcilerinin artikülasyonların öğretimiyle ilgili kullandıkları yöntem ve kaynakları tekrardan gözden geçirmelerine ve artikülasyonların öğretimine özgü yapılacak olan kaynak geliştirme çalışmalarına katkı sağlayabilmesi bakımından önemlidir. Piyano eğitimcilerinin artikülasyonların öğretim sürecinde karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve bu durumlara yönelik artikülasyon tekniklerinin uygulama davranışlarının belirtilmesi, piyano eğitimcilerine ve piyano eğitimi gören öğrencilere katkı sağlaması bakımından önemlidir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, müzik eğitimi anabilim dallarında görevli piyano eğitimcilerinin görüşleri doğrultusunda, artikülasyonların öğretiminde kullanılan yöntemlerin ve karşılaşılan sorunların; tekniklerin çalımında dikkat edilmesi gereken durumların ve öğretim sürecinde kullanılan kaynakların analiz edilmesine yönelik betimleyici nitel bir araştırmadır.

Creswell (2005) nitel araştırmayı, araştırmacının ve katılımcıların görüşlerine dayanan, geniş çerçeveli soruların yöneltildiği, katılımcılardan geniş çapta bilgi toplanan, tema oluşturmak için bu bilginin betimlendiği ve analiz edildiği ve incelemenin öznel bir bakış açısıyla yürütüldüğü bir süreç olarak tanımlamaktadır.

Araştırmada, artikülasyon tekniklerinin öğretimiyle ilgili ayrıntıların geniş bir bakış açısıyla yansıtılması amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2016)'e göre “nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir süreci kapsamaktadır” (s. 39).

MEABD’de görevli piyano eğitimcileriyle yapılan görüşmelerde elde edilen veriler, alt problemler doğrultusunda betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Piyano eğitimcilerinin görüşme sorularına verdikleri yanıtların ve görüşme süresince alınan notların analiz edilmesi sonucunda dört

kategori oluşturulmuştur. Piyano artikülasyon teknikleri görüşme formunda bulunan soruların her biri ise alt kategori olarak kabul edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu oluşturmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu ADIMA Protokolü çerçevesinde yer alan üniversitelerin MEABD’de görevli piyano eğitimcileri oluşturmaktadır. Araştırmada toplamda 4 üniversitenin MEABD’de görevli 10 piyano eğitimcisiyle görüşme yapılmıştır.

Nicel araştırma geleneği içinde gelişen, ancak nitel araştırmacılar tarafından da sınırlı biçimde kullanılan olasılık temelli örnekleme yöntemlerinin tersine amaçlı örnekleme yöntemleri, tam anlamıyla nitel araştırma geleneği içinde ortaya çıkmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s.118).

Tablo 1’de araştırmaya katılan ADIMA üniversitelerinde görevli piyano eğitimcilerinin sayısal dağılımına yer verilmiştir.

Tablo 1.

ADIMA Üniversitelerinin MEABD’lerinde görevli Piyano Eğitimcilerinin Sayısal Dağılımı

Üniversite Adı	Katılımcı
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi	1
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	2
Denizli Pamukkale Üniversitesi	4
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3
Toplam	10

Tablo 1 incelendiğinde Adnan Menderes Üniversitesi MEABD’den 1 piyano eğitimcisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi MEABD’den 2 piyano eğitimcisi, Denizli Pamukkale Üniversitesi MEABD’den 4 piyano eğitimcisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi MEABD’den 3 piyano eğitimcisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu bağlamda görüşmeler yapılabilmesi için konu ile ilgili literatür taranmış ve tarama sonucu elde edilen veriler kapsamında

araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme; araştırmacının önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırladığı ve görüşmenin akışına bağlı olarak değişik alt sorularla kişinin cevaplarını açarak ayrıntılandırmasını ve bireyin serbest tepki vermesini sağlayan bir tekniktir (Karasar, 2015, s. 39).

Hazırlanan görüşme formu, kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla üç piyano eğitimcisi ve iki eğitim bilimci tarafından incelenmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda taslak metne, bir soru eklenmiş ve 4 soru için ise düzeltmeler yapılmıştır. Bu doğrultuda ‘Artikülasyon Teknikleri Görüşme Formu’ uygulamaya hazır hale getirilmiştir.” Araştırmaya katılan piyano eğitimcileri Ö1, Ö2,... Ö10 şeklinde kodlanmıştır.

Artikülasyon teknikleri görüşme formunda, artikülasyonların öğretim yöntemlerine ilişkin 4 soru; öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin 4 soru; tekniklerin uygulamasında dikkat edilmesi gereken durumlara yönelik 4 soru; bu tekniklerin geliştirilmesi adına kullanılan kaynaklara yönelik 4 soru ve tekniklerin gelişimine yönelik önerilerin alınması amacıyla 1 soru olmak üzere toplam 17 soru yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Çalışma grubunu oluşturan piyano eğitimcilerine ait görüşlerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Betimsel analizde amaç; “elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya sunmaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 239).

Araştırmaya katılan bireylerin olgu ya da olayla ilgili algılarının, deneyimlerinin ortaya konması nitel araştırmaların önemli bir özelliğidir. Veri toplama aracıyla elde edilen veriler, katılımcılar arasında karşılaştırma yapılmaksızın analiz edilmiştir. Betimsel çerçeve oluşturma aşamasında, araştırmacının; kavramsal sınırları ve hazırlanan görüşme formundaki soruları göz önünde bulundurularak analiz için bir çerçeve oluşturulmuş ve elde edilen verilerin hangi kategoriler altında düzenlenip ortaya konulacağı belirlenmesi amaçlanmıştır. Verilerin işlenmesi aşamasında, veriler kodlanmış ve birbirine benzeyen kodlar sınıflandırılmıştır. Bulguların tanımlanmasında, sınıflandırılan veriler tanımlanmış ve desteklenmesi amacıyla doğrudan alıntılara ve tekrar etme sıklıklarına (f) yer verilmiştir. Bulguların yorumlanmasında ise birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve kategoriler çerçevesinde bir araya getirilerek anlaşılır biçimde yorumlanmıştır. Betimsel analizin özelliklerinden biri olan “doğrudan alıntılara” araştırma içerisinde sıklıkla yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin görüşlerini içeren bulgulardan ve görüşmede yer alan soruları referans alarak oluşturulan veri analizi çerçevesinde dört kategori

belirlenmiştir. Bu kapsamda piyano eğitimcilerine ait görüşlerin betimsel analizi yapılmıştır. Veri analizi çerçevesinde belirlenen dört kategoriye Tablo 2’de sırasıyla yer verilmiştir.

Tablo 2.

Betimsel Analiz Çerçevesinde Kategoriler

Kategoriler

1- Artikülasyon Tekniklerinin Öğretiminde Kullanılan Yöntemler

2- Artikülasyon Tekniklerinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

3- Artikülasyonların Çalımında Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar

4- Gelişim Yolları

Tablo 2 incelendiğinde kodların yerleştirildiği ilk kategori artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullanılan yöntemler, ikinci kategori artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve üçüncü kategori artikülasyon tekniklerinin çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar, dördüncü kategori gelişim yolları olarak belirlenmiştir.

Yin (1984)’e göre bir araştırma deseninin niteliğinin arttırabilmesi için şu dört özelliğe bakılması gerekir: Yapı geçerliği, iç geçerlik, dış geçerlik ve güvenilirlik (akt. Yıldırım, Şimşek, 2016).

Verileri toplama aracı olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Amaç, problemi geniş bir perspektiften ele alarak yorumlama ve doğru resmin yansıtılmasıdır. Parker (2017)’e göre yapı geçerliliği bakımından: bir araştırmada amaç, doğru resmin yansıtılmasıdır (s. 127). Görüşmelerde konu hakkında ayrıntılı bilgi alabilmek amacıyla bazı durumlarda ek sorular sorulmuş ve katılımcıların konu hakkında daha kapsamlı görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgular tarafsız bir şekilde incelenmiş ve yorumlanmıştır. Bu durum araştırmanın iç geçerliliği bakımından önemli görülmektedir. Elde edilen verilerin güvenilirliği açısından doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Aktarılabirlik yani dış geçerlik-genelleme için toplanan veriler ayrıntılı bir şekilde rapor edilmiş ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı belirtilmiştir. Tutarlık (güvenirlik) bakımından elde edilen veriler belirli kavramlarla kodlanmış ve sonuçlarla ilişkisine bakılmasında bir uzman tarafından teyit alınmıştır. Güvenirlik hesaplaması, Miles ve Huberman (2015)’ın güvenilirlik formülü (Güvenirlik:

Görüş Birliği/Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı) kullanılarak yapılmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda güvenilirlik=0,90 bulunmuştur. Bu sonuç kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir.

Bulgular ve Yorum

1. Piyano Eğitimcilerinin Artikülasyon Tekniklerinin Öğretimine İlişkin Kullandıkları Yöntemler Nelerdir?

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullanılan yöntemler ile ilgili görüşlerine, birinci kategori olan artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullanılan yöntemler başlığı altında yer verilmiştir.

Artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullanılan yöntemler. Bu kategoride; alt kategori, kodlar ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Tablo 3’de piyano eğitimcilerinin artikülasyonların öğretiminde kullandıkları yöntemlerle ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 3.

Artikülasyon Tekniklerinin Öğretiminde Kullanılan Yöntemlere İlişkin Piyano Eğitimcilerinin Görüşleri

Alt Kategori	Kodlar	f
Legato Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	Anlatma	(3)
	Gösterip Yaptırma	(2)
	Anlatma ve Gösterip Yaptırma	(4)
	Yöntem Kullanmama	(1)
Staccato Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	Anlatma	(3)
	Gösterip Yaptırma	(3)
	Anlatma ve Gösterip Yaptırma	(3)
	Problem Çözme ve Gösterip Yaptırma	(1)

	Gösterip Yaptırma	(4)
Non Legato Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	Anlatma ve Gösterip yaptırma	(4)
	Anlatma ve Problem Çözme Anlatma	(1)
	Anlatma ve Örnek Olay	(1)
Portato Öğretiminde Kullanılan Yöntemler	Anlatma ve Gösterip Yaptırma	(7)
	Yöntem Kullanmama	(3)

Piyano eğitimcilerine “legato öğretiminde nasıl bir yöntem izliyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 3’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 3’ünün “anlatma”, 2’sinin “gösterip yaptırma”, 4’ünün “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullandıkları, 1 piyano eğitimcisinin ise artikülasyon öğretiminde herhangi bir yöntem kullanmadığı görülmektedir.

Legato öğretiminde “anlatma” yöntemini kullandıklarını ifade eden Ö1, Ö4’ün konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Legato çalmayı, şarkı söylemedeki nefes alma ile benzeterek anlatmaya çalışıyorum. Nasıl ki deyim bağı ile bağlanmış bir müzik cümlesi söylenirken arada nefes alınmaması gerekiyorsa, böyle bir pasajın piyano ile icrasında da aynı hassasiyetin gösterilmesini, notalar arasında boşluk bırakmadan çalınması gerektiğini anlatarak aktarıyorum” (Ö1).

“Omuz-kol-bilek ve ele kadar uzanan yapıyı ilk derslerde anlattıktan sonra zaten hemen konunuz olan çalma tekniklerine değinmek zorundayız. El ve önkol ağırlığının pozisyonunu hiç bozmadan, parmakların ardi ardına basılması olarak anlatma yöntemini kullanıyorum” (Ö4).

Legato öğretiminde ‘gösterip yaptırma’ yöntemini kullandıklarını ifade eden Ö5 ve Ö9’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Gösterip yaptırma yöntemini uyguluyorum”. (Ö5).

“Ders için seçilen metot ve kitaplar takip edilip, verilen etütler ve çalışmalar ile birlikte gösterip-yaptırma tekniği kullanılarak legato tekniğinin öğretimi pekiştirilmektedir” (Ö9).

Legato öğretiminde “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini bir arada kullandıklarını ifade eden Ö1, Ö6, Ö7’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Legatonun öğretiminde, gösterip yaptırma ve anlatma yöntemini kullanıyorum. Öncelikle öğrenciye ben örnekliyorum. Parmaklarını yumuşak, belirgin, görevini bilerek basması ve diğer bir notaya geçerken bağı koparmadan, sesin sürelerini kesmeden örnekleyerek gösteriyorum ve öğrencinin de aynı şekilde bunu uygulamasını sağlamaya çalışıyorum” (Ö1)

“Başlangıç olarak tekniğinin öğretimine anlatma yöntemiyle giriş yapıyorum. Legato tekniği çalımında parmakların tuşe üzerinde yakın olması önemlidir. Notaların arasındaki bağı koparılmaması, cümle başlangıcında ve sonunda ifade nefesi alması gerektiğini örnekleyerek gösteriyorum. Sonrasında yaptırma yöntemini uyguluyorum” (Ö6).

“Öğrencinin öğrenme stillerine göre farklı yöntemler kullanıyorum. Öncelikle tekniği tanımlarım. Stili görsel olan bir öğrenciye öğreteceğim; öncelikle legato işaretlerini, bağı renkli kalemle mutlaka işaretletirim ve gösterip yaptırırım., İşitsel yönü kuvvetli olan bu şekilde öğrenen öğrencilerime mutlaka çalarak örneklerim, dokunsal biriyle çalışıyorsam da ellerini tutup neredeyse kendim onun eli üzerinden parmaklarına dokunarak birlikte çalarız” (Ö7).

Legato öğretiminde herhangi bir yöntem kullanmadığını ifade eden Ö3'ün konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Herhangi bir yöntem kullanmıyorum çünkü öğrenci bağlı çalmayı direkt anlıyor ve o şekilde çalabiliyor. Bazen parmakları tuşlarda basılı kalabiliyor, o problemi de bazı teknik çalışmalarla düzeltmeye çalışıyorum” (Ö3).

Piyano eğitimcilerine “staccato öğretiminde nasıl bir yöntem izliyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 3'e bakıldığında piyano eğitimcilerinden 3'ünün “anlatma”, 3'ünün “gösterip yaptırma”, 3'ünün “anlatma ve gösterip yaptırma” l'inin ise “problem çözme ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullandıkları görülmektedir.

Staccato öğretiminde anlatma yöntemini kullanan Ö4'ün konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Müzik eğitiminin her alanında eğitim verirken zıtlıklardan yararlanmaya çalışıyorum. Çünkü aslında müzik bir zıtlık ve uyum bileşimidir. Dominant-tonik bağlantısından gürlük nüanslarına, tek seslilikten çok sesliliğe her şeyin zıddı vardır. Bu konuda da staccatoyu anlattıktan sonra legatonun zıddı olarak tanımlıyorum. “Bu sefer parmaklar tuşeye kısa sürede değip hemen eski haline gelmeli” olarak nüansla ilgili yönergemi veriyorum” (Ö4).

Staccato öğretiminde “gösterip yaptırma” yöntemini kullanan Ö6 ve Ö9'nun konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Koldan, bilekten ve parmaktan vur kaç dediğimiz yöntem ile önce kendim örnekleyerek daha sonra bunu öğrencinin de uygulamaya çalışmasını sağlıyorum. Bu tekniklerde gösterip yaptırma yönetimi uygulamam” (Ö6).

“Ders için seçilen metot ve kitaplar takip edilmektedir. Verilen etütler ve çalışmalar ile birlikte gösterip-yaptırma tekniği kullanılarak staccato tekniğinin öğretimi pekiştirilmektedir” (Ö9).

Staccato öğretiminde “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanan Ö1, Ö10'un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Buradaki temel yaklaşımım basit bir sıçrama veya koparma hareketinin kazandırılmasına dayanıyor. Öğrenciye tekniği anlatma yöntemini kullanarak tanımlıyorum. Staccato çalınırken dikkat edilmesi gereken en önemli detay, sıçrama veya koparma hareketinin bilekten yapılmış olmasıdır. Öğrencinin kolundan tutarak bileğini serbest bırakmasını ve notalara bileğindeki esnekliği aktarmasını sağlamaya çalışıyorum. Bu aşamada ise gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum.” (Ö1).

“Staccato teriminin anlamını açıklıyorum. Kaç farklı çeşit staccato uygulayabiliyoruz onları açıklayıp gösteriyorum. Salt parmak, bilek ve koldan yapılanın farklarını gösterip, öğrenciye uygulattıyorum. Eserlerde nerelerde hangi staccatoyu kullanabileceğimizi anlatıyorum” (Ö10).

Staccato öğretiminde ‘problem çözme ve gösterip yaptırma’ yöntemlerini birlikte kullandığını belirten Ö3'ün konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öğrenci kesik kesik çalma konusunda bazı sıkıntılar yaşıyor, bunlardan biri; kesik çalacağım diye aksanlı çalıyor mesela, staccatoyu anlaması için örneklemeler kullanarak (örneğin zıplamak gibi) problem çözme yöntemini kullanıyorum. Piano nüansı özellikle kullanarak staccato çalmasını istiyorum. Kesikliği anlaması için gösterip, yaptırıyorum” (Ö3).

Piyano eğitimcilerine “non legato öğretiminde nasıl bir yöntem izliyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 3'e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 4'ünün “gösterip yaptırma”, 4'ünün “anlatma ve

gösterip yaptırma”, 1’inin “anlatma ve problem çözme” ve 1’inin “anlatma ve örnek olay” yöntemlerini kullandıkları görülmektedir.

Non legato öğretiminde “gösterip yaptırma” yöntemini kullanan Ö9’un bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Ders için seçilen metot ve kitaplar takip edilmektedir. Verilen etütler ve çalışmalar ile birlikte gösterip-yaptırma tekniği kullanılarak non-legato tekniğinin öğretimi pekiştirilmektedir” (Ö9).

Non legato öğretiminde “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanan Ö6 ve Ö7’nin konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencide legato ve staccato tekniklerinin oturduğuna emin olduktan sonra non legato tekniğinin ikisinin arasında kaldığından bahsediyorum. Notaların dolu dolu sürelerinde çalınmaksızın daha kısa sürede ne kesik ne de bağlı olmayacağından bunu öğrenciye gösterip yaptırıyorum” (Ö6).

“Tekniği tanımını yapıyorum. Gösterip yaptırma yönteminden yararlanarak non legatonun çalımını sağlıyorum” (Ö7).

Non legato öğretiminde “anlatma ve problem çözme” yöntemlerini birlikte kullandığını belirten Ö1’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Non legato çalışması sırasında öncelikle legato ve staccato çalım tekniğine dair örneklemeler yapıp daha sonra bunların arasında bir değer olarak non legatoyu anlatıyorum. Anlatım yönteminin sonrasında, öğrenciden örneklemesini istiyorum. Örnekleme sırasında problemleri belirleyip, çözümünü için seçeneklerimizi değerlendiriyoruz” (Ö1).

Non legato öğretiminde “anlatma ve örnek olay” yöntemlerini birlikte kullanan Ö5’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Non legatonun eser içinde uygulanması sırasında yapılan hataları anlatıyorum. Yapılan bu hataların nedenlerini öğrencilerimle inceliyoruz. Örnek olay ve anlatım yöntemlerini kullanıyorum” (Ö5).

Piyano eğitimcilerine “Portato öğretiminde nasıl bir yöntem izliyorsunuz?” sorusu sorulmuştur. Tablo 3’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 7’sinin “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullandıkları, 3’ünün ise portato öğretiminde herhangi bir yöntem kullanmadıkları görülmektedir.

Portato öğretiminde “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanan Ö3, Ö7, Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Tekniğin girişinde gösterip, yaptırarak kopuk kopuk çalmasını söylüyorum ve eğer nota dörtlük nota ise sanki yarım vuruş nota ve yarım vuruş es varmış gibi düşünmesini istiyorum. Eğer 8’lik ise aynı mantıkla düşünmesini istiyorum” (Ö3).

“Genellikle anlatım ve gösterip yaptırma yöntemlerini uyguluyorum. Ana çalgı öğrencileriyle genelde bu tekniğe çalışıyoruz.” (Ö7).

“Tekniğin anlamını tanımlayıp nasıl çalıştığını anlatıp uygulayıp öğrencinin tekrar etmesini istiyorum. Eserlerde nerelerde stil özelliği olarak kullanılabileceğini açıklıyorum” (Ö10).

Portato öğretiminde herhangi bir yöntem kullanmadıklarını ifade eden Ö6, Ö12’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Eserlerde karşılaşılan portatolar için herhangi bir öğretim yöntemi kullanmıyorum” (Ö6).

“Portatoya henüz öğrencilerimle geçiş yapamıyorum,” (Ö12).

2. Piyano Eğitimcilerinin Artikülasyon Tekniklerinin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar Nelerdir?

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine ikinci kategori olan artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar bölümünde yer verilmiştir

Artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar. Bu kategoride; alt kategori, kodlar ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Tablo 4’de piyano eğitimcilerinin, artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 4.

Artikülasyon Tekniklerinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Piyano Eğitimcilerinin Görüşleri

Alt Kategori	Kodlar	f
Legato Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	Bağların Başında ve Sonunda Elin Doğru Zamanda Kaldırılmaması	(3)
	Parmakların Tuşlarda Basılı Kalması	(6)
	Duyum Kargaşası	(2)
	Seslerin Fazla Tutulması	(2)
	Batık Tuş Sorunu	(3)
	Başlangıç Eğitiminden Kaynaklanan Eksiklik	(3)
Staccato Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	Deşifre Yapma	(1)
	Kol ve Bilekte Kasılma	(5)
	İki Elde Farklı Tekniği Seslendirme	(2)
	Staccatonun Netliği	(2)
	Parmak Bağımsızlığı ve Kuvveti	(2)
Non Legato Öğretiminde	Klavye Hakimiyeti	(3)
	Fazla Vurgu	(1)
	Nota Değerleri	(3)

Karşılaşılan Sorunlar	Staccato ve Legato ile Karıştırma	(3)
	Tekniği Kavrayamama	(3)
Portato Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	İki El Bağımsızlığı	(1)
	Tekniğe Geçiş Yapamama	(4)
	Eser Bütünlüğü Sağlayamama	(3)
	Nota Değerleri	(2)

Piyano eğitimcilerine “legato öğretiminde zorlandığımız durumlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 4’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 3’ünün “bağlarının başında ve sonunda elin doğru zamanlarda kaldırılmaması”, 6’sının legato uygularken “parmakların tuşlarda basılı kalması”, 2’sinin “duyum kargaşası”, 2’sinin “seslerin fazla tutulması” 3’ünün “batık tuş sorunu”, 3’ünün “başlangıç eğitiminden kaynaklanan eksiklik” ve 1’inin “deşifre yapma” sorunlarıyla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Ö5, Ö3, Ö1, Ö2, Ö4, Ö9 ve Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bağ aralarında elin doğru zamanlamada kaldırılmaması” (Ö5).

“Genelde öğrenciler legato çalarken parmak artikülasyonu yapmadıklarında parmakları tuşlarda basılı kalıyor. Bu öğrenilmiş bir davranış olarak oturduğunda düzeltmek zor oluyor” (Ö3).

“Bazı durumlarda öğrencilerin sesleri gereğinden fazla tutmaya meyilli oldukları görülmektedir. Notaların olması gerekenden fazla tutulması duyum açısından bir karmaşa yaratmaktadır” (Ö1).

“Parmaklar genelde tuşlar üzerinde basılı kalıyor çekmeyi unutuyorlar. Batık tuş dediğimiz olayda sıkıntı yaşıyorum. Bağlı çaldığımız zaman öğrenci bu sefer her şeyi bağlı çalmaya çalışıyor. Öğrenciden öğrenciyeye değişse de legato çalma tekniğinde bu gibi sorunlarla ve zorluklarla karşılaşıyorum” (Ö2).

“Legato tekniği anlatırken veya yaptırırken çok fazla zorlanmıyorum. Zorlandığım noktadeşifre yapma sorunu yaşıyorsa haliyle nüansa öğrencim dikkatini veremiyor. Böyle durumlarda önce nota ile ilgili sorunların giderilmesini belirtiyorum” (Ö4).

“Çoğunlukla yeni başlayan öğrenciler bağ başı ve bağ sonlarında el kaldırma konusunda, ellerini kaldırdıktan sonra doğru notayı yakalama konusunda problem yaşamaktadırlar” (Ö9).

“Bir önceki tuşun zamanında bırakılmaması” (Ö10).

Legato öğretiminde karşılaşılan sorunların “başlangıç eğitimden kaynaklanan teknik eksiklikler” nedeniyle olduğunu ifade eden Ö4, Ö7 ve Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

Bu noktada bazen başlangıç eğitimden kaynaklanan teknik eksiklikler; parmak bağımsızlığı-parmakların her birinin aynı güçte olmayışı ya da klavye hâkimiyetinin az olması gibi teknik sorunlar karşıma çıkabiliyor (Ö4)

Özellikle Güzel Sanatlar Liselerinden gelen öğrencilerde bu tekniklerde ciddi sıkıntılar yaşıyorum. Teknik bozukluğu çok fazla olan bir öğrenciyse bu teknikleri genel olarak öğretirken çok zorluyoruz. Temelinin iyi oturmuş olması gerekiyor (Ö7).

Büyük yaşta ve ileri seviyedeki öğrencilerde dahi legato tekniğini çalarken ses sürelerinin bitmesine rağmen parmakların tuşlarda basılı kalmaya devam ettiği gözlenmektedir. Bu durum özellikle gam

pasajlarında son derece rahatsız edici bir duyuma sebep olmaktadır. Ayrıca, legato tekniğinin daha başlangıç aşamasında yanlış oturmasından kaynaklanan, düzeltilmesi çok zor yanlış bir alışkanlıktır (Ö8).

Piyano eğitimcilerine “staccato öğretiminde zorlandığınız durumlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 4’e bakıldığında, staccato öğretiminde piyano eğitimcilerinden 5’inin “kol ve bilekte kasılma”, 2’sinin “iki elde farklı tekniğini seslendirme”, 2’sinin “staccatonun netliği”, 2’sinin “parmak bağımsızlığı ve kuvveti, 3’ünün “klavye hakimiyeti”, 1’inin “fazla vurgu” sorunlarıyla karşılaştıkları görülmektedir. Ö2, Ö3, Ö1, Ö10, Ö5 ve Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Parmağın ya da elin fırlatılmasında tuş üzerinde bir çan sesi gibi kulağa gelmesi gerekiyor. O çınlamayı çocuğun fark etmesi gerekir. Bunu genellikle öğrenciler çok anlayamıyor. Bunun yerine yine benzeri bir basış şekliyle çok net olmasa da uygulamaya çalışıyoruz. Genellikle öğrenci staccato yaptığını düşünüyor ancak sadece küçük küçük basıp kaçmalar yapıyor” (Ö2).

“Genel olarak öğrenciler staccato çalarken çok fazla vurgu yapıyorlar, aslında onun bir ifade olduğunu anlamıyorlar” (Ö3).

“Gözlemlerime göre, öğrencilerin bilek hareketini kavramaları zor olmakta dolayısıyla tam anlamıyla net bir staccato tekniğine ulaşmak zor olmaktadır” (Ö1).

“Net bir staccato olmaması gibi sıkıntılar olabiliyor. Tuşun dibinde fazla kalınması gibi” (Ö10).

Yukarıdan düşerken doğru tuşa düşememe, kolun ağırlığını iyi kullanamama, bileğin kasılması (Ö5).

“Özellikle sağ ve sol elde iki farklı tekniğinin seslendirilmesi gerektiren el koordinasyonlu pasajlarda öğrenciler çok zorlanmaktadır” (Ö8).

Piyano eğitimcilerine “non legato öğretiminde zorlandığınız durumlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 4’e bakıldığında non legato öğretiminde piyano eğitimcilerinden 3’ünün “nota değerleri”, 3’ünün “legato ve staccato ile karıştırma”, ve diğer 3’ünün “tekniği kavrayamama” sorunlarıyla karşılaştıkları görülmektedir.

Ö4, Ö1 ve Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bu noktada sadece zorlandığım durum: legato ile staccato arasında” ne demek tanımı oluyor (Ö4).

“Bazı öğrenciler bunu staccato ile karıştırırken bazıları ise legato ile karıştırmakta, aradaki ayrımı tam olarak kavrayamamaktadırlar” (Ö1).

“Notanın süresinin fazla kısaltılması olabilir” (Ö10).

Non legatonun öğretim sürecinde herhangi bir sorunla karşılaşmadıklarını ifade eden Ö2, Ö6 ve Ö9’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Genellikle öğrenciler ilk piyano çalmaya başladıkları süreçte bilmeden bu tekniği uyguladıkları için buna aşına olduklarını düşünüyorum. Bu yüzden bu teknikte çok zorlanmadım” (Ö2).

“Piyanoya yeni başlayan bireyin de aslında refleks olarak bunu bilmeden uyguladığı bir teknik olduğu için aşına olduğunu ve bunu öğrendikten sonra da ciddi bir zorluk ve sıkıntıyla karşılaşmadığını düşünüyorum. Bu yüzden bu teknikte herhangi ciddi bir sorunla karşılaşmadım” (Ö6).

“Non legato tekniği çoğunlukla bir öğrenci piyanoya ilk başladığı zaman farkında olmadan kullandığı teknik olarak göze çarpmaktadır ve bu teknikte pek zorluk yaşanmamaktadır” (Ö9).

Piyano eğitimcilerine “portato öğretiminde zorlandığınız durumlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 4’e bakıldığında, portato öğretiminde piyano eğitimcilerinden 5’inin “iki el bağımsızlığı”,

4'ünün “geçiş yapamama”, 3'ünün “eser bütünlüğü sağlayamama” ve 2'sinin “nota değerleri” sorunlarıyla karşılaştıkları görülmektedir. Ö1, Ö3 ve Ö10'un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bu teknikte notaları ayrı ayrı belirtmek, öğrencilerin performanslarındaki bütünlüğü olumsuz etkilemektedir. Notaları ayrı ayrı belirtmeye çalışırken eserin bütünlüğünü sağlayamamaktadır. Özellikle Barok dönem eserlerinde bu önemli bir sıkıntıya dönüşmektedir” (Ö1).

“Nota sürelerinin eşit olmaması zorlandığımız bir durum ve eser bütünlüğü sağlanamayabiliyor” (Ö3).

“Diğer el portato değilse senkronizasyon sıkıntısı olabiliyor” (Ö10).

Portato öğretimine geçiş yapılamadığını ifade eden Ö2 ve Ö6'nın konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bu tekniğe çok giremediğimiz için öğrenciler üzerindeki zorluklarını gözleme fırsatım olmadı” (Ö6).

“Portatoya geçiş yapılamadığı için genel olarak herhangi bir sorunla karşılaşmıyorum diyebilirim” (Ö2).

3. Piyano Eğitimcilerine Göre Artikülasyonların Çalımında Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar Nelerdir?

MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar ile ilgili görüşlerine üçüncü kategori olan artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar bölümünde yer verilmiştir

Artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlar. Bu kategoride; alt kategori, kodlar ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Tablo 5'de piyano eğitimcilerinin artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlarla ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 5.

Artikülasyonların Çalımında Dikkat Edilmesi Gereken Durumlara İlişkin Piyano Eğitimcilerinin Görüşleri

Alt Kategori	Kodlar	f
Legato Uygulama Davranışları	Cümle Belirtme	(4)
	Tuşe Yakınlığı	(2)
	Seslerin Kademeli Bağlanması	(1)
	Bağları Koparmadan Çalma	(2)
	Kol Bilek ve Parmak Rahatlığı	(1)
	İfade Nefesi	(1)
	Piyanodaki Duruş	(2)
	Notalar Arasında Boşluk Olmaması	(3)
	Parmakların Baslı Kalmaması	(2)

	Staccato Çeşidini Bilme	(4)
	Kesik Hissi	(3)
	Legato Zıtlığı	(1)
	Esnek Bilek	(2)
	Sıçrama Hareketi	(2)
Staccato Uygulama Davranışları	Bilekten Fırlatma	(1)
	Vurup Kaçma	(1)
	Bilek ve Kol Serbestliği	(2)
	Gereksiz Vurgu Yapılmaması	(1)
	Dönem Eser Farklılığı	(1)
	Çevik ve Kısa Dokunuş	(2)
	Notalar Arası Kısa Boşluk	(4)
	Nota Değerleri	(1)
Non Legato Uygulama Davranışları	Legato ve Staccato Arası	(4)
	Sürükleyerek Çalma	(1)
	Tok ve Uzun Tını	(1)
	Başlangıç Eğitimine Uygunluk	(3)
	Bilek Hareketi ve Duruşu	(2)
	Ayrı Ayrı Belirtme	(2)
	Bilek Yardımı	(2)
Portato Uygulama Davranışları	Tuşe Uzaklığı	(1)
	Eser Bütünlüğü Sağlama	(2)
	Belirgin Çalma	(1)

Piyano eğitimcilerine “legato tekniğini uygulamada dikkat edilmesi gereken davranışlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 5’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 4’ünün “cümle belirtme”, 2’sinin “tuşe yakınlığı”, 1’inin “seslerin kademeli bağlanması”, 2’sinin “bağları koparmadan çalma”, 1’inin “kol, bilek ve parmak rahatlığı” ve “ifade nefesi”, 2’sinin “piyanodaki duruş”, 3’ünün “notalar arasında boşluk olmaması”, 2’sinin “parmakların basılı kalmaması” gibi durumların legato uygulamalarında dikkat edilmesi gereken davranışlar olduğunu belirtmişlerdir.

Ö2 ve Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencinin burada öğreten kişiyi çok dikkatli izlemesi gerektiğini düşünüyorum. Piyanodaki duruşunun, kol, bilek ve parmaklarının klavye üzerindeki rahatlığına önem verilmesi gerekir” (Ö2).

“Legato tekniğinin doğru uygulanmasında bilek ve kol hareketlerinin çok önemli olduğunu düşünüyorum” (Ö8).

Legato uygulamalarında öğrencilerin, sesleri gereğinden fazla uzatmamaları, eser içindeki cümle bağlarını belirtmeleri ve bağların öncesinde ve sonrasında elin hafifçe tuşeden kaldırmaları gerektiğini belirten Ö7, Ö8 ve Ö9’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Legato da temel hedef cümleyi anlamlı yerinden bölündüğü için tam orada ifade nefesi alınması gerekir” (Ö7).

“Bilek hareketleri, baş başlangıcı ve bitişini ezginin gidişatına paralel olarak genellikle yana bazen özellikle oktavlarda ve arpejlerde yukarıya doğru esnemesi ses kalitesini ve bağlı çalışı desteklemektedir” (Ö8).

“Bağ başlarında ve sonlarında elin tuşeden kaldırılması ile bağ sonlarının daha yumuşak bitirilmesine özen gösterilmelidir” (Ö9).

Legato olarak çalınacak notalarda Ö1, Ö4 ve Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Parmakların tuşeden ayrılmaması, dolayısıyla da notalar arasında bir boşluğun oluşmamasına dikkat edilmelidir. Nasıl ki deyim bağı ile bağlanmış bir müzik cümlesi söylenirken arada nefes alınmaması gerekiyorsa, böyle bir pasajın piyano ile icrasında da aynı hassasiyetin gösterilmesini, notalar arasında boşluk bırakmadan çalınması gerekir” (Ö1).

“El ve önkol tekniğinde ağırlığın öne taşınması ve parmakların en az hareketle tekrar başladıkları noktaya geri dönmeleridir. Bu 3 tekniğinde uygulanırken parmakların hareketlerinin çemberinin çizilmesi önemlidir. Legato da bu hareket döngüsü minimumdadır. Parmak tuşa bastıktan sonra hiç havaya kalkmadan hareketini bitirip hemen tuşun üzerindeki yerini almalıdır. Ardından diğer parmak harekete geçmelidir” (Ö4).

“Diğer sese geçerken eş zamanlı olarak bir tuş aşağı inerken diğerinin serbest bırakılması önemlidir. Daha girişken bir bağ için önceki tuş diğer tuş dibi gördükten hemen sonra bırakılabilir. Ancak önceki sesin geç bırakılması pis bir çalıma neden olacaktır. Buna dikkat edilmeli bence” (Ö10).

Legato tekniğini çalışma aşamasında seslerin kademeli olarak bağlanmasının önemli olduğunu ifade eden Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Legato tekniğinin öğretimine biraz daha geç başlanması gerekir. Önce iki sesin bağlanmasıyla başlamayı uygun buluyorum. Bu iki sesi bağlarken, tuştan tuşa bağlı geçişte parmakların basılı kalmamasına özen göstermek çok önemlidir. İki sesin bağlı çalmasından başlayarak yavaş yavaş bağlanan ses sayısı artırılarak öğrenci zamanla gam ve arpej pasajlarını zorlanmadan ve hiçbir kopukluk olmadan bağlı çalmayı öğrenmektedir” (Ö8).

Piyano eğitimcilerine “staccato tekniğini uygulamada dikkat edilmesi gereken davranışlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 5’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden, 4’ünün “staccato çeşidini bilme”, 3’ünün “kesik hissi”, 1’inin “legato zıtlığı”, “bilekten fırlatma”, “vurup kaçma”, “gereksiz vurgu yapılmaması” ve “dönem eser farklılığı”, 2’sinin “esnek bilek”, “sıçrama hareketi”, “bilek ve kol serbestliği” ve “çevik ve kısa dokunuş” ifadelerinde buldukları görülmektedir. Ö2, Ö8, Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bilek staccato, parmak staccatosu, koldan staccato gibi elin hareketlerini öğrenciye açıklayarak yapması gerektiğini anlatarak önce örnekliyorum daha sonra aynısını yapmasını sağlamaya çalışıyorum” (Ö2).

“Eserlerin karakterine ve ifadesine uygun şekilde özellikle hızlı pasajlar parmak staccato kullanılmalıdır” (Ö8).

“Amacına uygun olarak doğru staccatonun uygulanması önemlidir. Kaç farklı çeşit staccato uygulayabiliyoruz onları açıklayıp gösteriyorum. Salt parmak, bilek ve koldan yapılanın farklarını gösterip, öğrenciye uygulatıyorum. Eseler de nerelerde hangi staccatoyu kullanabileceğimiz önemli bir durumdur” (Ö10).

Staccato çalımında, “kesik hissi”, “esnek bilek”, “sıçrama hareketi”, “bilekten fırlatma”, “vurup kaçma”, “bilek ve kol serbestliği”, “gereksiz vurgu yapılmaması”, “çevik ve kısa dokunuş” gibi davranışları belirten Ö1, Ö2, Ö3 ve Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bu teknikte, notalar yazıldığından daha kısa süre duyurulacak olmakla beraber, ellerin esnek bilek hareketiyle tuşenin üzerine sıçrayarak aşağıya düşmesi gerekir. Dolayısıyla bu sıçrama hareketinin öğrenciye kavratılması gerekmektedir”. (Ö1).

“Parmağın ya da elin fırlatılmasında tuş üzerinde bir çan sesi gibi kulağa gelmesi gerekiyor. O çınlamayı öğrencinin fark etmesi gerekir. Dikkat edilmesi gereken; öğrencinin uygularken yaptığı yanlışlar üzerinden elinin düzeltilmesidir. Öğrencinin elini bileğinden fırlatmasını, vurup kaçmasını, parmaklarını tuşa vurduğunda ucunda bir baskı hissetmesinin gerektiğini söylüyorum” (Ö2).

“Öğrenci kesik kesik çalma konusunda bazı sıkıntılar yaşıyor, bunlardan biri; kesik çalacağım diye aksanlı çalıyor. Bileğin ve kolların serbest bırakılarak parmakların tuşların üstünde zıplaması ve gereksiz vurgulardan kaçınılması gerekir” (Ö3).

“Staccato tekniğinin uygulanmasına ilişkin, öğrencilere tuşlara parmakların daha çevik ve kısa bir dokunuşla çalınması gerekir. Genellikle staccato tekniğini uygularken kol ve parmakların kasılmasına yol açmadan seslendirilmesine dikkat edilmelidir” (Ö8).

Piyano eğitimcilerine “non legatoyu tekniğini uygulamada dikkat edilmesi gereken davranışlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 5’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 4’ünün “notalar arası kısa boşluk” ve “legato staccato arası”, 1’inin “nota değerleri”, “sürükleyerek çalma” ve “tok ve uzun tını”, 3’ünün “başlangıç eğitimine uygunluk”, 2’sinin bilek hareketi ve duruşu” ifadelerinde buldukları görülmektedir. Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö9, Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Nota değerlerinin doğru ifade edilmesi gerekir” (Ö3).

“Non-legato tekniği; legato ve staccato tekniğinin arasındaki tekniktir. Bu “arada” hissini en doğru somutlaştıran terim bence “sürükleyerek” tir” (Ö4).

“Staccato ve non legato arasındaki farkın kavranılması, bilek pozisyonuna dikkat edilmesi gerekmektedir” (Ö5).

“Burada genellikle notalar arasında küçük nefesler alınması, notalar arasındaki kısa süreli boşlukların iyi duyurulması gerekmektedir” (Ö6).

“Burada notalar arasındaki boşlukların duyurulması önemlidir. Öğrencinin non-legato çalışması sırasında notalar arasında bir çeşit nefes alması gerektiğini kavramalıdır” (Ö7).

“Bilek duruşuna dikkat ederek non legato tekniğinin legato ve staccatodan farklarını örnekleyerek çalıştırmaya özen gösterilmelidir” (Ö9).

“Notanın süresinden eksiltilmemesi staccato ile karıştırılmaması önemli olabilir” (Ö10).

Non legatonun başlangıç piyano eğitimine uygun olduğunu belirten Ö8 ve Ö9’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Non legato tekniği başlangıç eğitimi için en uygun tekniktir” (Ö8).

“Non legato tekniği çoğunlukla bir öğrenci piyanoya ilk başladığı zaman farkında olmadan kullandığı teknik olarak göze çarpmaktadır” (Ö9).

Piyano eğitimcilerine “portatoyu tekniğini uygulamada dikkat edilmesi gereken davranışlar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 5’e bakıldığında, piyano eğitimcilerinden, 1’inin “tuşe uzaklığı” ve “belirgin çalma”, 2’sinin “ayrı ayrı belirtme”, “bilek yardımı”, “eser bütünlüğü sağlama” ifadelerinde buldukları görülmektedir. Ö1 ve Ö6’nın konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Notaların yazıldığından biraz daha kısa süreli uzatılırken ayrı ayrı belirtilmesi önemlidir. Dolayısıyla notalar arasında parmakların tuşeden uzaklaşması ve bilek yardımı ile ayrı ayrı belirtilmesi gerekmektedir” (Ö1).

“Notaların daha belirgin çalınmasıyla birlikte parmakların bilekten hareketle tuşe üzerinde belirtilmesi gerekir” (Ö6).

4. Artikülasyon Tekniklerinin Öğrenilmesi ve Geliştirilmesi Amaçlı, Piyano Eğitimcilerinin Kullandığı Etüt, Eser vb. Kaynaklar Nelerdir?

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı kullandıkları kaynaklar ile ilgili görüşlerine dördüncü kategori olan gelişim yolları bölümünde yer verilmiştir.

Gelişim yolları. Bu kategoride; alt kategori, kodlar ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Tablo 6’da piyano eğitimcilerinin kullandıkları etüt, eser vb. kaynaklar ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir.

Tablo 6.

Artikülasyon Tekniklerinin Öğrenilmesi ve Geliştirilmesi Amacıyla Piyano Eğitimcilerinin Kullandıkları Kaynaklara İlişkin Görüşleri

Alt Kategori	Kodlar	f
Legato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Özel Bir Çalışma Vermiyorum	(1)
	Enver Tufan ve Selmin Tufan Piyano Metodu	(2)
	Bertini	(1)
	Czerny	(9)
	Heller	(1)
	Duvernoy	(1)
	Bach	(1)
	Beyer	(3)
	Burgmuller	(1)
	Schumann Gençlik Albümü	(1)
Staccato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Moszkowski	(1)
	Cramer Etüt	(1)
	Hanon	(3)
	Enver Tufan ve Selmin Tufan Piyano Metodu	(2)
	Bertini	(2)
	Czerny	(9)
	Heller	(1)
	Duvernoy	(3)
Non Legato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Beyer	(1)
	Burgmuller	(1)
	Leshborn	(1)
	Cramer Etüt	(1)
Portato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Özel Çalışma Vermiyorum	(4)
	Bach	(2)
	Czerny	(5)
	Gam	(1)
Portato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Özel Çalışma Vermiyorum	(6)
	Czerny	(2)
	Bertini	(1)
	Heller	(1)
	Duvernoy	(1)
Portato Öğretiminde Kullanılan Kaynaklar	Bach	(2)

Piyano eğitimcilerine, “legato çalımının öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı, kullandığımız etüt, eser vb. kaynaklar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 6’ya bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 9’unun “Czerny”, 1’inin “Bertini, Heller, Duvernoy, Bach, Burgmuller, Schumann gençlik albümü, Moszkowski, Cramer etüt”, 2’sinin Enver Tufan ve Selmin Tufan Piyano Metodu”, 3’ünün “Beyer, Hanon” kaynaklarını kullandıkları görülmektedir. Ö3, Ö4, Ö7, Ö8, Ö9 ve Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Legato çalmak öğrencinin ilk önce rahatlıkla yapabildiği bir davranış olduğu için ve genellikle farklı bir dinamik içermediği sürece birçok eser legato çalındığı için özellikle legato için bir çalışma vermiyorum” (Ö3).

“Öğrencinin düzeyine uygun barok-klasik ve romantik dönemden eserler ve tabii ki en çok tercih ettiğim Czerny etütler. Bunlara ek olarak; farklı ritm kalıplarında (noktalı sekizlik-onaltılık, onaltılık-noktalı sekizlik, üçlemeler vb.) gamlar” (Ö4).

“Biz metotların çoğunun farkında değiliz. En çok bilinen ve kullanılan etüt kitabı Czerny’dir. Bu teknikleri genel olarak etütle uygulamak gerekir. Öğrenci bu teknikleri etüt üzerinde algıladığı zaman zaten eser içerisinde de bunu uygulayabilecektir. Genel olarak Czerny ve kendi metodumu kullanıyorum” (Ö7).

“Beyer, Duvernoy, Burgmuller, Schumann Gençlik Albümü, Czerny 599 Czerny 299 Moszkowski, Cramer etüt vb. (Etüt kitaplarında her etüt farklı bir tekniği kazandırmayı amaçlamaktadır. Dolayısıyla öğrencinin zorluk çektiği tekniği içeren etütlerin seçimi çok önemlidir)” (Ö8).

“Enver Tufan Selmin Tufan Piyano Metodu 1, Czerny op. 599, Hanon” (Ö9).

“Spesifik bir etüt ya da eser kullanmıyorum. Czerny etüt kitaplarında yeterince örnek bulunuyor” (Ö10).

Piyano eğitimcilerine “staccato çalımının öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı, kullandığımız etüt, eser vb. kaynaklar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 6’ya bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 2’sinin Enver Tufan ve Selmin Tufan Piyano Metodu, Bertini”, 9’unun “Czerny”, 1’inin “Heller, Beyer, Burgmuller, Leshborn, Cramer etüt”, 3’ünün “Duvernoy” kaynaklarını kullandıkları görülmektedir. Ö1, Ö3’ün bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencinin seviyesine göre değişmekle beraber, çoğunlukla Bertini, Czerny, Heller, Duvernoy gibi bestecilerin etütlerinden faydalanmaktayım” (Ö1).

“ Czerny, Leshborn, Duvernoy, Bertini, v. b etütler” (Ö3).

Piyano eğitimcilerine “non legato çalımının öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı, kullandığımız etüt, eser vb. kaynaklar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 6’ya bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 4’ünün “özel bir çalışma vermiyorum”, 2’sinin “Bach”, 5’inin “Czerny” ve 1’inin “gam” kaynaklarını kullandıkları görülmektedir. Ö2 ve Ö8’in bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Herkes tarafından kullanılan ve bilinen Czerny etütlerini kullanıyorum. Onun düzeyinde olan o tür etütler de vardır ancak bizim çoğunlukla kullandığımız Czerny etütleri oluyor” (Ö2).

“Beyer, Duvernoy, Burgmuller, Schumann Gençlik Albümü, Czerny 599 Czerny 299 Moszkowski, Cramer etüt vb. (Etüt kitaplarında her etüt farklı bir tekniği kazandırmayı amaçlamaktadır)” (Ö8).

Piyano eğitimcilerine “portato çalımının öğrenilmesi ve geliştirilmesi amaçlı, kullandığınız etüt, eser vb. kaynaklar nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 6’ya bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 6’sının “özel bir çalışma vermiyorum”, 2’sinin “Czerny, Bach”, 1’inin “Bertini, Heller, Duvernoy” kaynaklarını kullandıkları görülmektedir. Ö1, Ö3, Ö6’ın bu konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öğrencinin seviyesine göre değişmekle beraber, çoğunlukla Bertini, Czerny, Heller, Duvernoy gibi bestecilerin etütlerinden faydalanmaktayım. Bunların dışında, bu tekniği pekiştirmek için Barok dönem eserlerinden pasajlar çaldırarak, bu pasajlar üzerinde uygulama yapmaktayım” (Ö1).

“Genellikle Bach’ın eserlerinde bu çalışmaları sürdürüyorum” (Ö3).

“Portato tekniğe özel bir çalışma vermiyorum. Çaldırduğım eserlerin içinde bulunduğu zamanlar tekniğe özgü doğaçlama çalışmalar yapıyoruz” (Ö6).

5. Piyano Eğitimcilerinin Artikülasyon Tekniklerinin Geliştirilmesi için Önerileri Nelerdir?

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin geliştirilmesi ile ilgili önerilerine dördüncü kategori olan gelişim yolları bölümünde yer verilmiştir.

Gelişim yolları. Bu kategoride; alt kategori, kodlar ve tekrarlanma sıklıkları belirlenmiş ve tablolaştırılmıştır.

Tablo 7’de piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin geliştirilmesine yönelik önerilerine yer verilmiştir.

Tablo 7.

Artikülasyon Tekniklerinin Öğrenilmesi ve Geliştirilmesine Yönelik Piyano Eğitimcilerinin Önerileri

Alt Kategori	Kodlar	f
Artikülasyon Gelişimi Adına	Video ve Kayıtlardan Yararlanma	(2)
	Etüt Çalışması	(1)
	Egzersiz	(1)
	Düzeğe Uygun Etütler Yazmak	(2)
	Eğiticinin İşaretlerine Dikkati	(2)
	Özen Gösterme	(1)
	Ayrıntılı Çalışmaların Yapılması	(1)
	Kaynak Yetersizliği	(4)
	Öğrencinin Müziği Hissetmesi	(1)
	Farklı Örnekleme Stilleri	(1)
	İçselleştirme	(1)
	Pedagojik Kaynak Yetersizliği	(2)

Piyano eğitimcilerine, “öğrencilerin artikülasyon tekniklerini (legato, staccato, non legato ve portato) geliştirmek adına neler yapılabilir?” sorusu sorulmuştur. Tablo 7’ye bakıldığında, piyano eğitimcilerinden 2’sinin “video ve kayıtlardan yararlanma”, 2’sinin “düzeğe uygun etütler yazmak”, diğer 2’sinin “eğiticinin işaretlerine dikkati”, 1’inin “etüt çalışması”, “egzersiz”, “özen gösterme”, “ayrıntılı çalışmaların yapılması”, “öğrencinin müziği hissetmesi”, “farklı örnekleme stilleri”, “içselleştirme,” 2’sinin “pedagojik kaynak yetersizliği” ifadeleri görülmektedir. Ö1, Ö2 ve Ö5’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Düzeğe uygun etütler yazmak, her öğrencinin kavrayabileceği bir veya birden fazla materyal geliştirmek artikülasyon tekniklerinin öğretiminde faydalı olacaktır” (Ö1).

“Bunlar için özel etütler oluşturula bilinir ya da doğrudan parçaya özel etütler oluşturula bilinir. Bunun dışında açıkçası bir fikrim yok. Bunlar için farklı öğretim tekniğinin bulunmadığını düşünüyorum” (Ö2).

“Olabilirdiğince seslendirilen eserleri dinlemek ve izlemek, öğretmenin örneklendirmelerine dikkat edilmesi, ilgili etüt ve eser repertuarının genişletilmesi” (Ö5).

Artikülasyonların geliştirilmesine yönelik gerekli çalışmaların ve egzersizlerin yapılması gerektiğini belirten Ö3 ve Ö10’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bol egzersiz ve etüt çalışarak ve farkındalıklarını arttırarak çalışılabilir” (Ö3).

“Yeterli sayıda tekrar yapılmalı. Doğru ve etkili egzersiz ve etütler ile teknik çalımlar kolaylaşacaktır” (Ö10).

“Farklı örnekleme stilleri” tanımının artikülasyonların çalımına katkı sağlayacağını ifade eden Ö9’un konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Bolca kayıt dinlemek, farklı örnekleme stillerini tanımak, taklit etme yolu ile doğru tekniğe ulaşmaya çalışmak” (Ö9).

Öğrencinin “müziği hissetmesi” ve tanımlaması gerektiğini belirten Ö4’ün konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Müzik eğitiminde öğrencinin aktif olduğu yöntemler artık ülkemizde de yaygın bir şekilde kullanılmaya başlandı. Tüm bu yöntemlerin ortak noktası müziğin doğru anlaşılması için öğrencinin müziği bedeninde hissetmesidir. Bu noktada öğrencilere 3 farklı nüans çalınarak 3 farklı nüans için yürüme şekli belirlemeleri istenebilir. Ya da bu nüansları bedenleriyle tanımlasalar nasıl tanımlarlardı? Bu nüanslara ilişkin metafor oluşturulmaları istense neler oluştururlardı gibi sorular sorularak yapılan transfer çalışmalarıyla kalıcı öğrenmeleri sağlayabilir” (Ö4).

Piyano eğitiminin başlangıç aşaması ve sonraki aşamalarında dikkat edilmesi gereken durumları belirten Ö6, Ö7 ve Ö8’in konuyla ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Öncelikle öğrencide temel tekniğinin iyi oturtulması gerektiğini düşünüyorum. Piyanoda temeli iyi olan bir öğrencinin (oturuş, duruş, bilek ve parmaklarının) bu teknikleri rahat bir şekilde öğrenip, uyguladığını gözlemliyorum. Bunlarla ilgili daha bilinmeyen birçok metot olduğuna bununla birlikte eğitimcilerin bu konuda yetersizliklerinin olduğu ve geliştirilmeleri gerektiğine inanıyorum. Aynı zamanda piyano pedagojisinde, kaynak yetersizliğinin olduğunu düşünüyorum” (Ö6).

“Öncelikle temel olarak Güzel Sanatlarda öğrencilere iyi bir teknik verilmesi gerekir. Piyano pedagojisi hakkında yeterli kaynak olmaması ve eğitimcilerin bu alanda çalışmalar yapması gerekmektedir. Bu çalgıların mutlaka lisans döneminde temelini oluşturulması ve eğitimcilerin bu alanla ilgili kaynak

çıkartmalarının önemli olduğunu düşünüyorum. Bu işi yapacak insanların eğitimlerinin incelenmesi gerektiğini düşünüyorum” (Ö7).

“Piyano öğretmeni, öğrencilerini daha eğitimin ilk aşamasındayken ve henüz başlangıç metodundaki küçük eserleri seslendirirken, artikülasyon işaretlerine uymayı alışkanlık haline getirmesi için teşvik etmelidir. Çünkü eserin müzikal ve stil özelliklerine uygun şekilde seslendirilmesi açısından doğru artikülasyon en önemli ifade işaretlerinden biridir. Bu nedenle eğitimin her aşamasında artikülasyon teknikleri üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılmalı ve doğru uygulanmasına özen gösterilmelidir” (Ö8).

Tartışma ve Sonuç

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullandıkları yöntemlere ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Legato öğretim sürecinde, piyano eğitimcilerinin 3’ü “anlatma” yöntemini 2’si “gösterip yaptırma” yöntemini, 4’ü ise “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanmaktadırlar.
- Staccato öğretim sürecinde, piyano eğitimcilerinin 3’ü “anlatma”, 3’ü “gösterip yaptırma”, 3’ü “anlatma, gösterip yaptırma” ve “problem çözme, gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanmaktadırlar.
- Non legato öğretiminde, piyano eğitimcilerinin 4’ü “anlatma ve gösterip yaptırma” 1’i “anlatma ve problem çözme” ve 1’i “anlatma ve örnek olay” yöntemlerini kullanmaktadırlar.
- Portato öğretiminde, piyano eğitimcilerinin 7’si “anlatma ve gösterip yaptırma” yöntemlerini kullanmaktadır. 3 piyano eğitimcisi ise portato öğretiminde herhangi bir yöntem kullanmamaktadır.

Araştırmaya katılan piyano eğitimcileri, artikülasyonların öğretim sürecinde sıklıkla anlatma ve gösterip yaptırma yöntemlerini kullandıkları belirlenmiştir. Yiğit, Sevinç ve Öztürk (2016)’e göre gösterip yaptırma yöntemi; kelimelerin yetersiz olduğu durumlarda fikir, prensip veya olguların açıklanmasında etkili bir araç olarak kullanılabilir. Aynı yazarlar anlatım yöntemini, sözlü anlatımın ağırlıkta olduğu geleneksel bir öğretim yöntemi olarak ifade etmişlerdir (s. 2559, 2562). Ekinci ve Gün (2013), müzikal olarak gelişimin öğrencide sağlanması için, verilen eserin ilk olarak öğretmen tarafından seslendirilmesi gerektiğini; bu duruma ek olarak öğretmenin, eser içindeki artikülasyonları çeşitli yollarla örneklendirerek açıklaması gerektiğini vurgulamışlardır. Çoban (2019)’ın araştırmasında, artikülasyon öğretiminde anlatma ve gösterip yaptırma yöntemlerinin yaygın olarak kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır. Topalak, Yazıcı ve Kılıç (2016)’ın araştırmasında, piyano öğretim sürecinde en sık kullanılan öğretim yöntemlerinin anlatma ve gösterip yaptırma yöntemleri olduğu tespit edilmiştir.

Bu araştırmanın sonuçları, Çoban (2019)'un ve Topalak, Yazıcı ve Kılıç (2016)'ın araştırma sonuçlarına paralellik göstermektedir. Bundan hareketle, artikülasyon öğretiminde geleneksel öğretim yöntemlerinin kullanıldığı ve günümüze kadar farklı öğretim uygulamalarının yapılmadığı düşünülmektedir. Bu düşüncenin nedeni ise; MEABD lisans programında piyano veya çalgı pedagojisine özgü bir dersin olmamasıdır.

MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları sorunlara ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Legato öğretiminde piyano eğitimcilerinin; 3'ü “bağların başında ve sonunda elin doğru zamanda kaldırılmaması”, 6'sı “parmakların tuşlarda basılı kalması”, 2'si “duyum kargaşası”, diğer 2'si “seslerin fazla tutulması”, 3'ü “batık tuş sorunu”, diğer 3'ü başlangıç eğitiminden kaynaklanan eksiklik” ve 1'i “deşifre yapma” sorunlarıyla karşılaşmaktadırlar. Legato tekniğini uygulamada, bir notadan diğer bir notaya geçişte parmakların basılı kaldığını ve ortaya çıkan sesin bir duyum kargaşası yarattığını belirlenmiştir. Bazı eğitimciler bu sorunu batık tuş sorunu olarak adlandırmış ve bağ başlangıcı ve sonunda elin hafifçe kaldırılması sırasında öğrencilerinin zamanlama hatası yaşadığını belirtmişlerdir. Legato çalımında karşılaşılan sorunların, öncesinde piyano eğitimi almış olan öğrencilerin başlangıç piyano eğitimlerinden kaynaklandığı belirlenmiştir.
- Staccato öğretiminde piyano eğitimcilerinin; 5'i “kol ve bilekte kasılma”, 2'si “iki elde farklı tekniği seslendirme”, 2'si “staccatonun netliği”, diğer 2'si “parmak bağımsızlığı ve kuvveti”, 3'ü “klavye hakimiyeti” ve 1'i “fazla vurgu” sorunlarıyla karşılaşmaktadırlar. Staccato olarak çalınan notaların net bir staccato olmadığını ve öğrencilerin tekniği gerçekleştirmede sorunlar yaşadığı belirlenmiştir. Bu duruma ek olarak staccato olan notaların fazla vurgulandığını, iki elde farklı tekniği seslendirme sırasında öğrencinin eş güdümü sağlayamadığı, uygulamada fiziksel olarak kol ve bilekte kasılmalar yaşandığını belirlenmiştir.
- Non legato öğretiminde piyano eğitimcilerinin; 3'ü “nota değerleri”, 3'ü “staccato ve legato ile karıştırma”, diğer 3'ü “tekniği kavrayamama” sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Non legato tekniğini uygulamada öğrencilerin, nota değerlerine dikkat etmedikleri, diğer artikülasyon teknikleriyle karıştırdıkları ve non legato tekniğini tam kavrayamadıkları belirlenmiştir.
- Portato öğretiminde piyano eğitimcilerinin; 1'i “iki el bağımsızlığı”, 4'ü “tekniğe geçiş yapamama”, 3'ü “eser bütünlüğü sağlayamama”, 2'si “nota değerleri” sorunlarıyla karşılaşmaktadır. Portato tekniğini uygulamada öğrencilerin, eser bütünlüğünü

sağlayamadıkları, bir elde portato tekniği geldiğinde parmak bağımsızlığını kullanmadıkları ve nota değerlerine dikkat edemedikleri belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre piyano eğitimcileri, artikülasyonların öğretimiyle ilgili sorunlarla karşılaşmaktadırlar. İlgili literatürde artikülasyonların çalımıyla veya öğretimiyle ilgili karşılaşılan sorunlara değinen araştırmalar bulunmaktadır (Barışeri 2014; Sönmezöz 2015; Sağ 2019). Barışeri (2014)'nin araştırmasında, MEABD lisans iki ve üçüncü sınıf öğrencilerinin artikülasyon tekniklerini kullanabilme durumları orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Sönmezöz (2015)'ün araştırmasında, müzik öğretmenleri adaylarının legato ve staccato tekniğini yeterince iyi anlayamadıkları ve tekniğin gerçekleşme düzeyinin ise zayıf olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sağ (2019)'ın araştırmasında, müzik öğretmenleri adaylarının portato işaretinin adını ve nasıl uygulandığı bilmediği ifade edilmiştir. Bu araştırmanın sonuçları, Barışeri, Sönmezöz ve Sağ'ın araştırmalarının sonuçlarına paralellik göstermektedir.

MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyonların çalımında dikkat edilmesi gereken durumlara ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Legato çalımında; “cümle belirtme”, “tuşe yakınlığı”, “seslerin kademeli bağlanması”, “bağları koparmadan çalma”, “kol, bilek ve parmak rahatlığı”, “ifade nefesi”, “piyanodaki duruş” “notalar arasında boşluk olmaması” ve “parmakların basılı kalmaması” durumlarına dikkat edilmesi gerektiği belirlenmiştir.
- Staccato çalımında, “staccato çeşidini bilme”, “kesik hissi”, “legato zıtlığı”, “bilekten fırlatma”, “vurup kaçma”, “gereksiz vurgu yapılmaması”, “dönem eser farklılığı”, “esnek bilek”, “sıçrama hareketi”, “bilek ve kol serbestliği” ve “çevik ve kısa dokunuş” durumlarına dikkat edilmesi gerektiği belirlenmiştir.
- Non legato çalımında, “notalar arası kısa boşluk”, “legato staccato arası”, “nota değerleri”, “sürükleyerek çalma”, “tok ve uzun tını”, “başlangıç eğitimine uygunluk” ve “bilek hareketi ve duruşu” durumlarına dikkat edilmesi gerektiği belirlenmiştir.
- Portato çalımında, “tuşe uzaklığı”, “belirgin çalma”, “ayrı ayrı belirtme”, “bilek yardımı” ve “eser bütünlüğü sağlama” durumlarına dikkat edilmesi gerektiği belirlenmiştir.

MEABD'de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde kullandığı kaynaklara ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Piyano eğitimcileri: “Enver Tufan ve Selmin Tufan Piyano Metodu, Bertini, Czerny, Heller, Duvernoy, Bach, Beyler, Burgmuller, Schumann Gençlik Albümü, Moszkowski, Cramer Etüt, Hanon” bestecilerin etüt ve eserlerini kaynak olarak kullanmaktadır.

MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin artikülasyon gelişimine ilişkin önerileri doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- MEABD’de görevli piyano eğitimcilerinin önerileri doğrultusunda artikülasyon tekniklerinin geliştirilmesine yönelik; “video ve kayıtlardan yararlanma”, “düzeğe uygun etütler yazmak”, “eğiticinin işaretlerine dikkati”, “etüt çalışması”, “egzersiz”, “özen gösterme”, “ayrıntılı çalışmaların yapılması”, “öğrencinin müziği hissetmesi”, “farklı örnekleme stilleri”, “içselleştirme” ve “pedagojik kaynak yetersizliği” sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Piyano eğitimcileri, artikülasyon tekniklerinin gelişimi için öğrencilerin, etüt ve eserleri video kayıtlardan dinleyip farklı yorumlamaları görmeleri, etüt çalışmaları ve egzersizler yapmaları ve müziği hissetmeleri gerektiğini ifade etmişlerdir.
- Piyano eğitimcileri, piyano eğitimi verecek eğitimcilerin, öğrencilerin düzeylerine uygun etütler yazmalarını, örneklemeler yaparken artikülasyonlara yönelik farkındalık yaratmaları görüşlerini ifade etmişlerdir.

Öneriler

Bu bölümde bulgular doğrultusunda araştırma önerileri, araştırmacılara yönelik öneriler ve uygulamaya yönelik öneriler olarak düzenlenmiş ve sunulmuştur.

Araştırmacılara yönelik öneriler.

- Piyano eğitimi uzun ve karmaşık bir süreçtir. Piyano öğretmenin çağdaş bir eğitim yaklaşımıyla bu süreci öğrenci merkezli olarak sürdürmesi ve yönetmesi gerekir. Piyano öğretiminde görsel, işitsel ve devinimsel (dokunsal) olarak üç öğrenme türü vardır. Öğrencilerin bireysel olarak öğrenme stilleri, öğretim sürecinin önemli değişkenlerinden biridir. Piyano eğitimcilerinin artikülasyon tekniklerinin öğretiminde de bütün bir piyano eğitim sürecini bu değişkine göre planlamasının, karmaşık olan piyano eğitim sürecine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Artikülasyonların gelişimiyle ilgili kullanılan kaynakların, birden fazla artikülasyon tekniğini barındırdığı görülmektedir. Bu tekniklerin gelişimine yönelik, tek bir artikülasyonun içinde bulunduğu ve sonrasında karma olarak düzenlenen düzeğe uygun etüt ve eserler yazılabilir.

- Artikülasyon tekniklerinde karşılaşılan sorunların en aza indirilmesi amacıyla piyano eğitimcileri başlangıç piyano eğitiminden itibaren, artikülasyonların önemini vurgulamalı ve örneklemelere yer vermelidir.
- 2018 Müzik Öğretmenliği lisans programı incelendiğinde, piyano eğitiminin 2 yarıyla indirildiği ve son yarıyıl görülen çalgı öğretimi dersinin yer almadığı görülmüştür. Bu bağlamda güncel program yeniden gözden geçirilmelidir.

Uygulamaya yönelik öneriler.

- Legato çalımında parmakların basılı kalması sorunlarının ortadan kaldırılması için, öncelikle iki sesin bağlı çalınmasından başlayarak aşamalı olarak uygulanması önerilir. Eserdeki bağların belirtilmesinde öncelikle farkındalığı arttırmak için bağlar işaretlenebilir. Eser içindeki bağların belirtilmesinde karşılaşılan zamanlama sorunları metronomla birlikte çalışılarak giderilebilir.
- Staccato, uygulanması kolay gibi gözükken içeriği bakımından zor bir tekniktir. Basit şekilde vurup kaçma olarak adlandırılan tekniğin üç farklı değişkeni vardır. Eserlerde karşılaşılan staccatoların parmak, bilek veya ön koldan yapılacağını notasyondan anlamak mümkündür. Genel olarak staccato uygulamalarında kol, bilek ve parmaklarda kasılmalar yaşandığı görüldüğünden, öncelikle uygulayıcıların bu üç farklı değişken hakkında bilgi sahibi olması önerilir.
- Non legato tekniği yaş grubu fark etmeksizin öğrencinin tuşeye ilk temasında istemsiz bir şekilde oluşturduğu bir çalış biçimidir. Legato ve staccato arasında bir duyuma sahip olan tekniğin öğreniminden sonra o teknikle ilgili özel olarak çalışmalar yapılması (gam ve arpej çalışmaları gibi) ve içselleştirilmesi önemlidir.
- Portato tekniği diğer artikülasyon teknikleri gibi eserlerde öğrencinin karşısına çıkmadığı için tekniğe geçiş yapılamadığı düşünülmektedir. Bu durumda ana çalgısı piyano olan öğrencilerin bu tekniği tanıdıklarını ve orta düzey eserlerde karşılaştığı gözlemlenmektedir. Artikülasyon tekniklerinin öğrencinin eserde karşısına çıktığı zaman değil, bir bütün halinde öğretilmesi önerilir.

Kaynakça

- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve süreçler üzerindeki etkileri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

- Creswell, J. W. (2005). *Educational research planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. New Jersey: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Çoban, S. (2019). *Piyanoda artikülasyon tekniklerinin öğretiminde öğretmenlerin karşılaştıkları güçlükler ve bunlarla baş etme yolları: Güzel sanatlar liseleri örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Ekinci, H. ve Gün, E. (2013). Piyano eğitiminde müzikal ifade ve yorum. S. Karakelle (Ed.), *Piyano öğretiminde pedagojik yaklaşımlar* (s. 43-78). Ankara: Pegem Akademi.
- Gasımova, T. (2010). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (25), 99-106.
- Gök, Ö. (2019). Artikülasyon ve yay kullanımı: İlhan Baran'ın bir bölümlü sonatınası üzere bir inceleme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(4), 2610-2625.
- Göktepe, M. E. (2014). *Dil ve müziğin karşılaştırılması*. Ankara: Phoenix Yayınevi.
- İzgi Topalak, Ş., Yazıcı, T. ve Kılıç, I. (2016). Piyano öğretim elemanlarının başlangıç seviyesi piyano öğretimi uygulamalarına ilişkin görüşleri [İpekyolu Özel Sayı]. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 2295-2309.
- Kaleli, Y. S. ve Barışeri, N. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi sürecinde kazandıkları teknik davranışların incelenmesi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (35), 23- 48.
- Karakelle, S. (2005). Öğretmenlerin etkili öğretmen tanımlarının etkili öğretmenlik boyutlarına göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 30(135), 1-10.
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). Genişletilmiş bir kaynak kitap, nitel veri analizi (S. Akbaba Altun ve A. Ersoy, Çev.). Ankara: Pegem Akademi.
- Paker, T. (2017). Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları. F.N. Seggie ve Y. Bayyurt (Ed.), *Durum çalışması* (s. 119-134). Ankara: Anı Yayıncılık
- Sağ, M. (2019) *Müzik eğitimi anabilim dalı lisans öğrencilerinin piyano eğitiminde kullanılan terim ve işaretleri bilme durumu* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, V. (2009). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı* (15.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

- Sönmezöz, F. (2015). Müzik öğretmenliği lisans programı 1. sınıf piyano dersi tanımlarında yer alan teknik becerilerin gerçekleştirme düzeylerinin öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi*, 8(40), 580-585.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 2-109. <http://www.insanbilimleri.com>.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, V., Sevinç, S. ve Öztürk, Z.E. (2016). Güzel Sanatlar Liselerinde bireysel ses eğitimi dersinde kullanılan öğretim yöntemlerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(İpekyolu Özel Sayısı), 2554-2567.

ETİK BEYAN: "Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Görevli Piyano Eğitimcilerinin Artikülasyon Tekniklerinin Öğretimi ile İlgili Görüşleri" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik araştırmalar Etik Kurulu'ndan 07.10.2020 tarih ve 2020/10 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde "Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun" hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.